

Rajki Béla



A
vizilabdaszabályok
anatómiája

Rajki Béla

A
vizilabdaszabályok
anatómiája

Felelős kiadó: Ruza József a MUSZ főtktára
Készült a Sportpropaganda Vállalat gondozásában
Felelős vezető: Léwald György igazgató
Engedélyszám: OTSH: 41/1985

A szabályok írásos formában történő közlése mindig azzal a veszéllyel jár, hogy többféleképpen magyarázzák és értelmezik azokat. Fokozott mértékben jelentkezik ez a veszély az 1981-ben érvénybe lépett szabálymódosítások után. Részből a változások megtanulása és beidegződése miatt, részből a szabálykönyv korszerűtlen, elavult formája miatt.

A pótlásokkal és kiegészítésekkel teletüzdelt szabálykönyv nagymértékben nehezíti a szabályok érthetőségét és megtanulását. A jelenlegi helyzetben pedig a szabályok pontos ismerete nemcsak a játékvezetők, hanem a játékosok és edzők számára is alapvető fontosságú. Mindezek miatt logikus a szabályok ismertetésének egy olyan formáját alkalmazni, amely a legbonyolultabb szöveget is egyértelművé teszi, s ezáltal könnyebb és gyorsabb lesz azok megtanulása. Ez a forma az írott szöveg képekkel történő illusztrálása. Ezek a szabálytalanságokat megjelenítő képek vizuálisan is pontosítják a szabályok szövegének megértését és elősegítik azok **egységes értelmezését**. Egy ilyen összetett közlési forma minden eddigi módszernél pontosabban és gyorsabban rögzíti az emlékezetben a szabálytalanságokat. Előnye még az is, hogy ez a közlési forma könnyen kezelhető, mindenki számára hozzáférhető, és így lehetővé teszi az egyéni tanulást és gyakorlást.

Az egyéni tanulás jelentőségét és előnyeit nem szükséges külön hangsúlyozni. Közismert jelenség, hogy a megtanult dolgok – mind a szellemi, mind pedig a fizikai cselekvések – az idő múlásával elhalványulnak, megkopnak. Szükséges tehát időnként felfrissíteni azokat. Erre a felfrissítésre jelenleg – a ma már korszerűtlen szabálykönyvön kívül – igen kevés segéd-eszköz áll rendelkezésünkre. Pedig a tanulást és gyakorlást segítő segédletekre most lesz a legnagyobb szükség, amikor előreláthatóan egy új korszak kezdődik a játék történetében.

A játékvezetők működését a jelenlegi helyzetben – a játékidő meghosszabbítása és a cserejátékosok létszámának növelése mellett – nehezíti még a játékvezetői jelzések számának növekedése is. A jövőben tehát nemcsak a szabályok egységes értelmezésére kell gondot fordítani az oktatásnál és gyakorlásnál, hanem a szabályokhoz kapcsolódó **egységes jelzésformára** is. Ezek a megnövekedett követelmények szükségessé teszik, hogy a játékvezetők oktatásánál is alkalmazzuk azt az összetett információs formát, amelyet például a sportmozgások oktatásánál ma már világszerte alkalmaznak.

Tekintettel arra, hogy a szabálykönyv jelenlegi felépítése – az évek során sűrűn ismétlődő változások és kiegészítések miatt – nehezen áttekinthető,

hasznosabb ha az egymástól távol eső, de logikailag összetartozó szabálypontokat egymás mellett ismertetjük és vizsgáljuk.

A jelenlegi szabálykönyv legtöbb zavart okozó hibája ugyanis az, hogy abban egyes szabálytalanságok több helyen is szerepelnek. Ezt a széttagolt-ságot kívánja megszüntetni az alant ismertetett forma, melynek célja, hogy a gyakran előforduló szabálytalanságokat – alapformájukból kiindulva – egymást követően tárgyalja.

Ez a forma – követve a szabálykönyv jelenlegi sorrendjét – a bővebb magyarázatra szoruló szabálytalanságok ismertetését az „Egyszerű hibák”-kal kezdi.

Elsőként a 83. szabálypontot tegyük a mikroszkóp alá, amely szerint egyszerű hibának számít: „Megtámadás esetén a labdát víz alá vinni vagy ott tartani”. A „Megjegyzés”-ben pedig azt olvashatjuk: „A labdát birtokló játékos követ el hibát akkor, ha a labdát tartó kezét az ellenfél labdával együtt a víz alá nyomja (1. dia).

Nem mindegy azonban, hogy ez a víz alá nyomás milyen módon történik (2. dia). Az ilyen esetben például a labda birtoklásának ténye nem döntő szempont és a támadó ellen kell ítélni.

Nézzünk egy másik esetet, amelynél szintén a labdát birtokló játékos javára kell ítélni (3. dia).

A „Megjegyzés”-ben olvashatjuk azt is, hogy „... nem számít hibának az, amikor a kapus a vízből magasan kiemelkedve véd egy lövést (4. dia), és utána visszaesve egy pillanatra a víz alá nyomja a labdát” (5. dia). „Ha azonban az ellenfél megtámadja és ő a labdát továbbra is a víz alatt tartja, szabálysértést követ el” (6. dia). Ebben az esetben a büntetés mértékét az szabja meg, hogy a kapus „... előreláthatóan gólt akadályozott meg”. Az ítélet ilyen esetben **büntetődobás** a 113.1. szabálypont szerint (Megjegyzés III.).

Nem tekinthető szabálytalanságnak, ha a játékos lövés vagy passzolás előtt egy pillanatra víz alá nyomja a labdát (7. dia).

A 84. szabálypont szerint hibának számít, ha a mezőnyjátékos öklöllel továbbítja a labdát. Az öklözés csak ritkán előforduló szabálytalanság játék közben. Mégis szükséges, hogy különbséget tegyünk az egyes esetek között. Ha nem a kapu előtt, hanem valahol a mezőnyben történik az öklözés, akkor egyszerű hibának számít. Súlyosabb az eset, ha a kapu előtt történik azzal a céllal, hogy egy előrelátható gólt akadályozzanak meg az öklözéssel (8. dia), mint például ez a védőjátékos, aki a kapuból öklözte ki a gólbartartó labdát. Az ítélet ebben az esetben **büntetődobás** a 113.2. szabálypont szerint.

Különböző fokozatai vannak a 85. szabálypontba foglalt esetnek is, mely szerint hibának számít az ellenfél arcába fröcskölni. A fröcskölés egyszerű hiba, ha azonban a játékvezető figyelmeztetése ellenére ismétlődik, az ítélet kiállítás.

Súlyosabb az eset és szigorúbb a büntetés, ha a fröcsköléssel előrelátható gólt akadályoznak meg, mint például az ilyen esetben (9. dia), amikor a kapus, vagy bármelyik védekező játékos (10. dia) szembefröcsköli a gólhelyzetben lévő csatárt. A büntetés ilyen esetben büntetődobás (113.1. szabálypont).

A 88. szabálypontban felsorolt hibák pontos meghatározása a múltban is sok gondot okozott. Igazolja ezt az is, hogy ehhez a szabályhoz készült a legbővebb magyarázat és a legtöbb ábra. Emlékeztetőül idézzük a szabály szövegét: „Szándékosan akadályozni az ellenfelet szabad mozgásában, amikor az nem birtokolja a labdát. Az ellenfél vállán, hátán vagy lábszárán való úszás akadályozásnak számít. A labdát a játékos akkor birtokolja, ha azt felemelt kezében tartja, viszi vagy a vízben úszó labdát kezével érinti. A labdavezetés nem tekinthető birtoklásnak”.

A „Megjegyzés” részletesen magyarázza a szabály szövegét a következőképpen: „Ez az a szabálypont, amely ellen a legtöbbször vétenek egy-egy mérkőzés folyamán. Egy játékos akadályozása sokféle módon történhet. Bármilyen akadályozás elbírálásánál — legyen az súlyos vagy kevésbé súlyos — első lépés megállapítani, hogy a megtámadott játékos birtokolja-e a labdát vagy sem. A szabály világosan kimondja: a labdát akkor birtokolja a játékos, ha felemelt kezében tartja (11. dia), vagy felemelt kezében tartva úszik vele, vagy a víz színén lévő labdát érinti (12. dia).

Nem számít a labda birtoklásának a labdavezetés, amikor a játékos úszik a labdával (13. dia).

A labdával úszó játékost leggyakrabban olyan módon akadályozzák, hogy a lábszárán úsznak és ezzel csökkentik úzásának lendületét (14. dia).

Az akadályozás hibáját elkövetheti azonban a labdát birtokló játékos is, amint az a gyakorlatban sűrűn előfordul. Ilyen esetek például: amikor a játékos egyik kezét a labdán tartva a másik karjával ellenfelét a háta mögé igyekszik szorítani, miközben arccal a kapu felé fordul (15. dia), vagy amikor nyújtott karral igyekszik a labdát ellenfelétől távol tartani, közben fejével még hátrább is nyomja ellenfelét, hogy az még távolabb kerüljön a labdától (16. dia).

Elkövethet a játékos akadályozást oly módon is, hogy nem birtokolja a labdát — tehát nem érinti a vízen lebegő labdát —, ugyanakkor ellenfelét akadályozza, amikor testével és szélesre tárt karokkal elzárja a labdához vezető utat (17. dia). Ezt a hibát, amelyet legtöbbször a pályahatároló-vonalak közelében követnek el a játékosok, „zárás”-nak nevezzük.

A 89. szabálypont szerint hibának számít: „a labdát egyidőben két kézzel érinteni”. Hasonlóan az öklözés”-hez ez a szabálytalanság is ritkán fordul elő játék közben. Leginkább a kapu előtti területen, védekezés közben követik el ezt a szabálytalanságot a játékosok.

Ha a játékos a játéktér bármely pontján érinti két kézzel a labdát, az egyszerű hibának számít (18. dia).

Súlyosabb az eset, ha a kapu előtt történik azzal a céllal, hogy egy „előrelátható gólt akadályozzanak meg”. A büntetés ebben az esetben büntetődobás a 113.2. szabálypont szerint (19. dia).

A 90. szabálypontban foglalt szabálytalanságok minősítéséről is sok vita folyt a múltban és még ma sem egyöntetűen bírálják el ezeket az eseteket. Itt is szükséges a részletesebb magyarázat és bővebb illusztráció.

Ez a szabály a következőket mondja: „Az ellenfélre támaszkodni, vagy arról ellökődni, vagy azt a látszatot kelteni, hogy az ellenfél szabálytalankodott”, hibának számít.

Ez a szabály is egyike azoknak, amelybe különböző kategóriába tartozó hibákat zsúfoltak egybe.

Az első kategória: „Az ellenfélre támaszkodni”.

Azt tudjuk, hogy mint jelent az, hogy „támaszkodni”. Arra azonban sem a „Kommentár”-ban, sem az illusztrációs anyagban nincsen utalás, hogy a különböző szituációkban történő támaszkodásért mit kell ítélni.

Tegyük fel például úgy a kérdést, hogy hibának számít-e, ha a hátvéd a labdát birtokló csatárra támaszkodik? (20. dia). Ez nem hiba, bárhol történik a játéktéren.

Nézzük a következő esetet (21. dia). Ez támaszkodás a 90. szabálypont szerint, tehát egyszerű hiba, s az ítélet szabaddobás.

Ebben az esetben azonban (22. dia) — mivel a játékos nem birtokolja a labdát — már „lennyomás” a 111. szabálypont szerint, tehát **súlyos hiba**, s az ítélet kiállítás. A gyakorlati tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy ezt a hibát csak akkor ítélik a játékvezetők **súlyosnak**, ha az a 4 m-es területen belül történik.

Ugyancsak tisztázásra vár a 111. szabálypontban foglalt másik eset: „ellenfelét megfogja, amikor az nem birtokolja a labdát”, amint azt most két változatban is bemutatunk (23. és 24. dia). Bár a szabály szövegét csak egyféleképpen értelmezhetjük, az ítélet sok esetben mégis kétféle. Csak a 4 m-es területen belül történő eseteket minősítik **súlyos hibának**. Ha nem a kapu előtt történik ez a szabálytalanság, az esetek többségében a 88. szabálypont szerint „akadályozás”-nak, azaz **egyszerű hibának** minősítik az esetet.

A megítélésnek ez a kettőssége elmondható a 111. szabálypontban szereplő harmadik esettel kapcsolatban is, mely szerint **súlyos hiba**, ha a játékos: „ellenfelét visszahúzza, amikor az nem birtokolja a labdát” (25. és 26. dia).

Ezek a bemutatott példák is igazolják, hogy szükséges lenne félreérthetetlenül meghatározni, hogy mit tekintünk **akadályozásnak**. Ez azért is szükséges lenne, mert a 88. szabálypont szövegének első fele: „Szándékosan akadályozni az ellenfelet szabad mozgásában . . .” annyira általános jellegű, hogy abba sok minden beleképzélhető.

A továbbiakban térjünk vissza a 90. szabálypont második kategóriájába tartozó esethez, az „ellökődés”-hez. Erről a „Kommentár”-ban a következőket olvashatjuk: „Fontos megkülönböztetni, hogy az ellökődés kézzel (27. dia), vagy lábbal történik (28. dia), mivel az előbbi esetben a büntetés szabaddobás, míg a második esetben ez **súlyos hiba**, amiért kiállítás a büntetés, a 112 szabálypont szerint.

A „Szabaddobás”-ról részletes tájékoztatást nyújt a szabálykönyv. Többek között közli azt is, hogy milyen megoldások kínálóznak a dobás szabályos és gyors végrehajtására (Megjegyzés a 103. szabályponthoz). Ezek: a játékos felemelt kezéből a vízre ejti a labdát (29. dia), vagy feldobja a levegőbe (30. dia).

A gyors végrehajtás lehetőségét tehát biztosítja a szabály. Ennek ellenére beszélnünk kell egy gyakori jelenségről a szabaddobással kapcsolatban. A szabaddobásra vonatkozó „Értelmezés” szerint: „A szabaddobás végrehajtására engedélyezett időtartam a játékvezető megítélésétől függ. Nem kell sürgetően rövidnek lennie, de indokolatlanul késlekedő sem lehet”. A gyakorlatban gyakran tapasztaljuk, hogy a játékvezetők elfelejtik az „Értelmezés” első részét és indokolatlanul késlekedőnek ítélik meg az indokolt késlekedést is. Például olyan esetben is elveszik a szabaddobás jogát, amikor a dobni készülő játékost valamilyen módon akadályozzák, hogy a labdát kézbe vegye. Rendszerint a kapu előtti kavargásban fordulnak elő ilyen esetek.

A súlyos hibákat (Major fouls) magyarázó „Megjegyzések” és „Értelmezések” száma az elmúlt években jelentősen megnövekedett, olyannyira, hogy ma már szükségesnek látszik a sok magyarázat egybevetése és világos, félreérthetetlen formába öntése.

Vizsgáljuk meg elsőként a 111. szabálypontot, amely azt mondja: „Ellenfelét megfogja, lenyomja vagy visszahúzza, amikor az nem birtokolja a labdát”. Ez a szabálypont a vízilabdajáték egyik alapköve és hosszú évek óta változatlan. A szövege valóban hosszú ideje változatlan, nem mondható el azonban ugyanez a szabálytalanságok értelmezéséről és gyakorlati elbírálásáról. Pedig a szabály szövege világos és azt csak egyféleképpen lehet értelmezni.

Az ellenfél megfogása (3. dia),
lenyomása (3. dia),
visszahúzása (34. dia), amikor az nem birtokolja a labdát, **súlyos hibának számít**. Ennek ellenére igen sokszor előfordul, hogy a kiállítás elmarad, pedig a szabály világosan előírja azt.

Látszólag könnyebb a játékvezető dolga azoknál az eseteknél, amelyek a 112. szabálypontban szerepelnek. Ez a szabály azt mondja: „Ellenfelét megüti, megrúgja vagy ilyen szándékú mozdulatot tesz”. E szabálypont „Kommerntár”-ja részletes útmutatást ad az esetek elbírálásához a következőképpen: „Ebben a szabálypontban szereplő hibákat sokféle változatban követik el egy-egy mérkőzés során.

Üthet (35. dia) vagy rúghat (36. dia) olyan játékos, aki birtokolja a labdát, vagy ugyanezeket a vétségeket elkövethetik a labdát birtokló játékos ellen is. Itt tehát nem a labda birtoklása a döntő tényező, hanem az ütés vagy rúgás ténye, és ez akkor is vétségnek számít, ha nem talál célba (37. dia).

Veszélyes és durva vétség a könyökkel történő hátravágás (38. dia). Hasonlóan veszélyes, amikor a játékos a szorosan mögötte álló ellenfele arcába fejel, fejének szándékos hátravetésével (39. dia). Mindkét eset **súlyos hibának számít** és kiállítás a büntetése. Ha azonban egy ilyen könyökkel vagy fejjel történő szándékos ütés súlyos sérülést okoz, akkor a vétkes játékost a 116.1. szabálypont szerint kell büntetni, **végleges kiállításra, csere nélkül**.

113.1. szabálypont szerint: A 4 méteres vonalon belül elkövetett minden olyan hiba, amely valószínű gólt akadályoz meg, **súlyos hibának számít**”. Ez a szabály az, amely az elmúlt években a legtöbb gondot okozta a szabályalkotóknak és játékvezetőknek egyaránt.

A 8. oldalon található 3. bekezdés helyes szövege a következő:

Az ellenfél megfogása (31. dia)
lenyomása (32. és 33. dia)
visszahúzása (34. dia), amikor az
nem birtokolja a labdát, **súlyos hibának szá-
mít.** Ennek ellenére igen sokszor előfordul,
hogy a kiállítás elmarad, pedig a szabály vilá-
gosan előírja azt.

Nem véletlen, hogy ehhez a szabályponthoz készült a legtöbb magyarázat és kiegészítés, mint például az 1980. évi FINA kongresszuson is. Ez a legújabb kiegészítés azt mondja: „Súlyos hibának minősül, ha a kapus vagy védőjátékos víz alá viszi a labdát azzal a szándékkal, hogy a gólt megakadályozza. Ilyen esetben **büntetődobást kell ítélni**”.

Amint látjuk, a 113.1. szabálypont tulajdonképpen minősíti, súlyosbítja azokat az egyszerű hibákat, amelyekről a 83., 84., 85., 88., 89. és 90. szabálypontok tárgyalása kapcsán előzően már beszéltünk. E súlyosbító minősítés alapja az a kitétel, hogy „... valószínű gólt akadályoz meg” az elkövetett szabálytalanság.

Pontosítanunk kell azonban a 113.1. szabálypontnak azt a részét, amely az „... egyértelműen gólhelyzetben lévő ellenfél ellen” elkövetett szabálytalanságokra vonatkozik.

Tekintettel arra, hogy a kapu előterében – a 4 méteres vonalon belül – leggyakrabban a 111. szabálypontban felsorolt szabálytalanságokat – az ellenfél megfogása, lenyomása vagy visszahúzása – követik el, a felsorolt szabálytalanságok bemutatásával próbáljuk meghatározni, hogy **mikor van egyértelmű gólhelyzetben a támadó játékos**. Azaz, hogy milyen esetben kell 4 méteres büntetődobást ítélni, és mikor kell kiállítással büntetni a vétkeket.

Ellenfelét megfogja:

- a) az ítélet büntetődobás (40. dia),
- b) az ítélet kiállítás (41. dia).

Ellenfelét lenyomja:

- a) az ítélet büntetődobás (42. dia),
- b) az ítélet kiállítás (43. dia).

Ellenfelét visszahúzza:

- a) az ítélet büntetődobás (44. dia),
- b) az ítélet kiállítás (45. dia).

Amint a 40., 42. és 44. képeken láttuk, az átadást váró támadójátékos kedvező helyzetben van – félig a kapu felé fordulva – a kapuralövéshez, azaz **egyértelmű gólhelyzetben**.

A 41., 43. és 45. képeken ábrázolt helyzetekben a csatár háttal áll a kapunak, s ilyen helyzetben kevesebb lehetősége van az egyérintéssel történő eredményes kapuralövéshez. Ez tehát **nem egyértelmű gólhelyzet**.

Ugyancsak nem nevezhető egyértelmű gólhelyzetnek az olyan szituáció sem, amikor a támadó — bár a 4 méteres területen belül — a kaputól távolodva az oldalvonal felé vezeti a labdát, s akkor szabálytalankodnak ellene.

Egyéb cselekmények mellett **súlyos hiba** a 113.2. szabálypont értelmében, ha egy gól megakadályozására bárki lehúzza a kapufát.

Nézzünk meg egy ilyen esetet, amikor a kaput lehúzza véd a kapus (46. dia).

Egy másik eset, amikor a kapus nem húzza le a kaput, csupán támasztékot kap a védéshez (47. dia). Ennek a hibának a büntetése — ha előrelátható gólt akadályoz meg vele — **büntetődobás**, ha nem gólhelyzetben követi el a hibát, akkor csak **szabaddobás**.

A 116. szabálypont azért tarthat külön érdeklődésre számot, mert az 1980-as szabálymódosítások alkalmával ezt a szabályt is bővítették, három pontban részletezve a tudnivalókat.

116.1. „Különösen durván viselkedik egy másik játékosal vagy hivatalos személlyel szemben. A vétkes játékost ki kell zárni a játékból a mérkőzés hátralévő idejére, cserejátékos nem jöhet be a helyére és szabaddobást kell ítélni az ellenfél javára.”

116.2. „Észrevétel: durvaságnak számít a szándékos ütés vagy rúgás.”

116.3. „Ez a szabály olyan esetben is alkalmazható, amikor a cselekmény a két játéknegyed közötti szünetben történik. Ilyen esetben a szabaddobás megítélése elmarad.”

Durva és szándékos ütés vagy rúgás szerencsére csak ritkán fordul elő a mérközéseken. Most egy olyat nézzünk meg, amely az úgynevezett **előny-szabály (Advantage)** helytelen alkalmazásával kapcsolatos. A játékvezető ennél az esetnél engedte a támadójátékos akadályozását és alkalmazta az előnyszabályt (48. dia). A hibát azzal követte el, hogy túlságosan hosszú időn keresztül engedte, hogy a támadó játékost akadályozzák, aki végül türelmét veszítve ütött (49. dia).

Már a múltban is sok vita folyt arról, hogy az előnyszabály helytelen alkalmazása milyen veszélyekkel jár. A jelenlegi helyzetben — tekintettel a rövidre szabott 35 másodperces támadási időre — a játékvezető ne engedje, hogy a támadó játékost hosszabb időn keresztül akadályozzák szabad mozgásában. Egy jól időzített sípszóval meggátolhatja az önbíráskodást.

Most vizsgáljuk meg a 118.2. szabálypontnak azt a részét, amely a szabaddobás megzavarásával foglalkozik.

Ez a szabálytalanság „... történhet közvetlen módon, amikor a dobás végrehajtását zavarják meg, a dobás irányának elzárásával (50. dia), vagy a dobás mozdulatának megzavarásával (51. dia).

Végül vizsgáljuk meg a 126.2. szabálypontban rögzített előírást a „büntetődobás” végrehajtásának formájáról. A szabályhoz tartozó „Értelmezés” szerint: „A büntetődobás kezdődhet a vízről felemelt labdával (52. dia), vagy a felemelt kézben tartott labdával (53. dia). Megengedett, hogy a labdát lendületvétel céljából hátravigye a játékos a dobás előkészítéseként, de a jelzés elhangzásakor a dobást azonnal meg kell kezdeni és a mozgás folyamatossága nem törhet meg, mielőtt a labda elhagyja a dobó játékos kezét.”

„Mivel a szabály sehol nem írja elő, hogy a dobást arccal a kapu felé fordulva kell végrehajtani, az dobható félcsavarral vagy egészcsavarral, úgy, hogy a dobó háttal áll a kapunak.”

A büntetődobás végrehajtását megkönnyíti a helyesen alkalmazott játékvezetői jelzés. A zászlójelzés beiktatása a sípjelzés mellé, minden helyzetben – például a nézőközönség lármája közepette is – biztosítja a lehetőséget a büntetődobás szabályos végrehajtásához.

A helyesen alkalmazott zászlójelzés – a mérkőzés egész tartama alatt – alapvető fontosságú. Ezért szükséges, hogy a szabályok alkalmazásához hasonlóan, **egyértelmű és egységes** formát és gyakorlatot alakítsunk ki a játékvezetői jelzések alkalmazásánál is. Az egységes jelzésforma kialakítását segítik, a szabályban előírt játékvezetői jelzéseket bemutató képek is.

Az előírt jelzésformák megtanulása és egységes alkalmazása azért fontos, mert így mind a versenybíró, mind pedig a játékosok gyorsan reagálhatnak a játékvezetők ítéleteire, illetve utasításaira. Az ítéletek gyors felismerése pedig biztosítja a játék folyamatosságát.

A szabályban előírt jelzésformák a következők:

1. Jelzés a mérkőzés kezdésére.
2. Jelzés a szabaddobás, a kapuskidobás és a sarokdobás végrehajtására.
3. Jelzés a büntetődobás végrehajtására.
4. A gólbíró jelzése a játék megindításánál, kapuskidobásnál, sarokdobásnál és a labda játékon kívülre kerülésénél.
5. A gól jelzése.
6. Jelzés súlyos szabálytalanságnál és a játékos vízből való kiküldésénél.
7. Jelzés két játékos egyidejű kiállításánál.
8. Támadó által a holtidőben elkövetett személyi hiba jelzése.
9. A semlegesdobás jelzése.

10. Kiállítás cserével.
11. Kiállítás csere nélkül, és mindkét kapitány tájékoztatása az ítéletről.
- 12., 13., 14., 15., 16. A vétkes játékos sapkaszámának jelzése egy kézzel zászló nélkül. Ha a játékos sapkaszáma ötnél nagyobb a játékvezető először nyitott tenyérrel mutat ötöt, majd ujjal jelzi a szükséges többi számot, s így összegezve adja meg a szóban forgó játékos sapkaszámát.
17. Tízen felüli sapkaszámnál használatos az ökölbeszorított kéz, amely 10-et jelent. A 11 jelzése, ökölbeszorított kéz, utána egy ujj, a 12 jelzése, ökölbeszorított kéz, utána két ujj stb.
18. A büntetődobás jelzése. A játékvezető magasra emeli a kezét, miközben négy ujját szétnyitja, utána a 4 méteres vonalra mutat, ahonnan a büntetődobást végre kell hajtani.
19. A játékvezetői jelzéseket Alphonse Angella a F.I.N.A. Technical Water Polo Committee tagja mutatta be.

A játékvezetői jelzések végrehajtásának ajánlott sorrendje.

1. A szabálytalanság jellegének jelzése (szabaddobás, kiállítás, büntetődobás, semleges dobás).
Személyi hibánál a **kétkézzel** függőlegesen magasra tartott zászlóval jelezzünk.
Büntetődobásnál felmutatott négy ujjal, majd a 4 méteres vonalra mutatva a megfelelő színű zászló felemelésével.
2. Mutassuk a helyet, ahol a szabálytalanság történt és jelezzük a vétkes játékos sapkaszámát.
3. Adjunk engedélyt a megítélt dobás elvégzésére, amikor azt a körülmények szükségessé teszik. Például a holtidőben történő személyi hiba esetében, amikor is a megfelelő színű zászló magasra tartásával adunk jelzést a szabaddobás végrehajtására.

Sportszakmai szempontból lektorálták:

dr. Salamon Ferenc, a FINA Vízilabda Technikai Bizottságának tagja és
Vuszek Antal, a Magyar Úszó Szövetség Játékvezető Bizottságának elnöke.
Sp.V.

USZODAI IDŐMÉRŐ KÉSZÜLÉK

A készülék alkalmas 10 pályán rendezett úszóversenyek nagy pontosságú időmérésére, automatikus hossz-számlálásra, valamint a rangsor megállapítására.

A μP által vezérelt időmérő készülék 5 féle konfigurációban működhet:

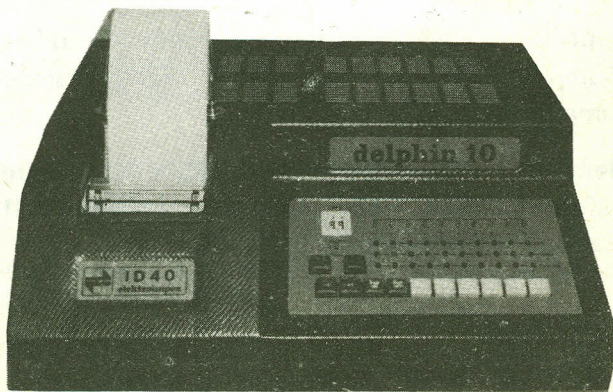
- pályánként 1 beütő panel, fordulónkénti időmérésre
- pályánként 1 beütő panel + 1 kézi időmérő nyomógomb fordulónkénti időmérésre
- pályánként 2 beütő panel, hosszonkénti időmérésre
- pályánként 2 beütő panel + 1 kézi időmérő nyomógomb, hosszonkénti időmérésre
- pályánként 3 kézi időmérő, fordulónkénti időmérésre

Az időmérő készülék szolgáltatásai: Hossz-szám beállítás preset kerék segítségével az indítás előtt történik.

- PAD ON lámpa világít, ha a pályánkénti beütő panel fogadó kész. Fogadó kész, ha a start utáni, valamint a beütések utáni automatikus időzítés lejár (15 mp). A fogadó készséget engedélyezni vagy tiltani kézi kezeléssel is lehet.
- FINISH lámpa világít, ha a következő beütés a végbeütés lesz. Engedélyezni és tiltani kézi kezeléssel is lehet.
- A PAD lámpa világít a beütő panel megnyomásakor.
- A pályánkénti üzenet kapcsoló kiválasztásával, valamint a nyomógombok segítségével a következő beavatkozásokat tehetjük:
 - PAD ON nyomógombbal fogadó kész állapotba hozzuk a kiválasztott pályát.
 - PAD OFF nyomógombbal kikapcsolt állapotba hozzuk a kiválasztott pályát.
 - + 1 a kiválasztott pálya körszámlálójának tartalmát eggyel növeli.
 - - 1 a kiválasztott pálya körszámlálójának tartalmát eggyel csökkenti.

Műszaki adatok:

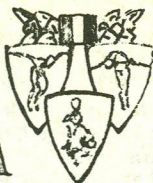
Időalap stabilitása:	5 · 10 ⁻⁷ /nap
Időmérés felbontása:	1/1000 sec
Interface:	20 mA áram hurok/ASCII kód
Tápfeszültség:	220 V/12 V=150 VA
Nyomtató:	alfanumerikus



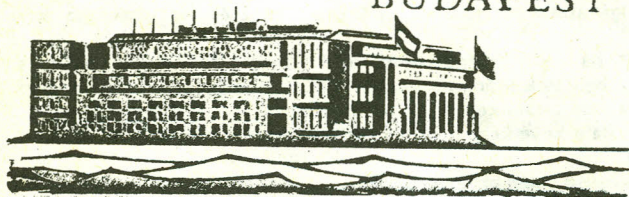
Finommechanikai és Elektronikus Műszergyártó Szövetkezet

BUDAPEST XI., KARINTHY FRIGYES ÚT 22. 1052 Pf. 55

NEMZETI SPORTUSZODA



BUDAPEST



Az úszás technikája már gyermekkorban tökéletesen megtanulható. Ezért ma már világszerte 5–6 éves kortól kezdődően szervezett és rendszeres úszásoktatás folyik.

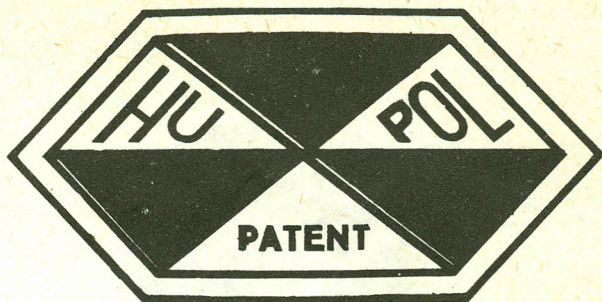
Hazai úszósportunk régi fellegvára a **NEMZETI SPORTUSZODA** egész évben rendez alapfokú úszótanfolyamokat gyermekek és felnőttek részére.

Csoportos és egyéni oktatások a „Hajós Alfréd” és a „Komjádi Béla” Sportuszoda 35 C° vízhőmérsékletű tanmedencéiben.

Jelentkezni lehet a „Hajós” uszodában (XIII. Margitsziget) telefon 114–046, – és a „Komjádi” uszodában (II. Árpád fejedelem útja 8.) telefon 150–639.

Úszás = egészséges életmód!





HU-POL úszódeszka
Úszástanuláshoz – Úszóedzéshez
Rekreációs- és Rehabilitációs célú úszáshoz
nélkülözhetetlen segédeszköz.

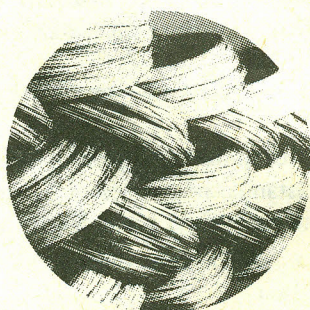
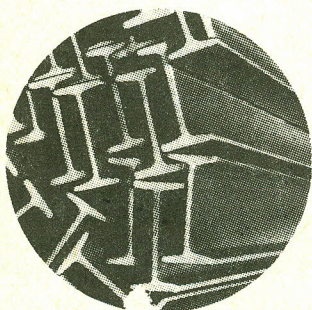
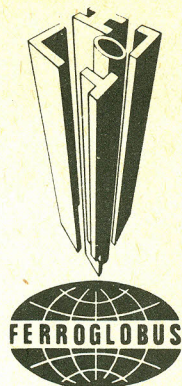
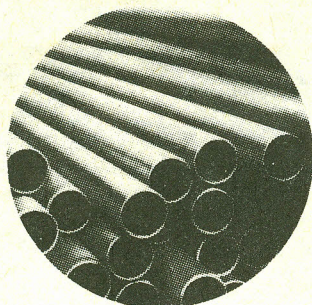
Az új formájú úszódeszka előnyei:

- úszástanulásnál, edzésnél és egészségügyi célú úszásnál biztosítja a természetes vízfekvést a csak lábbal történő úszás közben,
- a kör alakú kivágás megkönnyíti a légzés szabályozott ritmusú gyakorlását, továbbá
- a hátúszás lábütemének gyakorlásához is kitűnő segítséget nyújt azzal, hogy segíti az előírt vízfekvést és lehetővé teszi a vízfekvés szabályozását is,
- az úszódeszka-hoz mellékelte használati útmutatás segítséget nyújt a különböző úszásnemek gyakorlásához,
- könnyű műanyagból készült, miáltal minimálisra csökkenti azokat a sérülési lehetőségeket, amelyek a fából és egyéb keményebb anyagból készített úszódeszkáknál előfordultak.

Beszerezési lehetőségek:

megrendelés útján a HUPOL PLASZTIK IPARI SZÖVETKEZET-nél 1016 Mészáros u. 18. továbbá a Szövetkezet 1011. Fő u. 7. szám alatti boltjában.

**ELFEKVŐ KÉSZLETEK MOBILIZÁLÁSA!
HIÁNYCIKK FELTÁRÁSA! ÉRTÉKESÍTÉSE!**



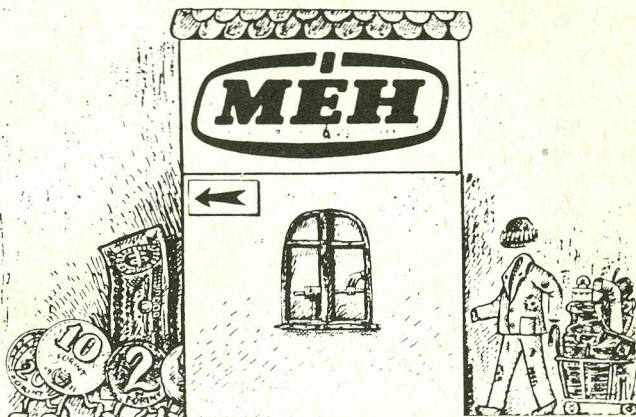
A Ferroglobus Vas és Acél TEK Vállalat Marketing osztálya folyamatos börze tevékenységet folytat.

A bejelentett elfekvő készleteket nyilvántartásba veszi, felvásárolja vagy bizományosi rendszerben értékesíti.

Egész évben az Önök rendelkezésére áll:

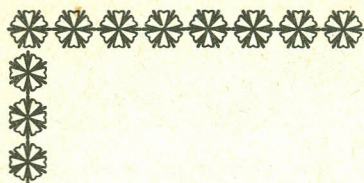
Ferroglobus Vas és Acél TEK Vállalat
Marketing osztály
Bp. VI., Lehel út 3/b.
Telefon: 402-380/212
496-728

AKI KERES TALÁL, AKI TALÁL KERES



Mert aki a környezetében talált
papír rongy- és fémhulladékot
összegyűjti és elviszi a MÉH- be,
pénzt keres!





TRIÁL

TRIÁL

TRIÁL

**Sportfelszerelések széles választékával
várják Önt is szaküzleteink:**

Bp. III. Korvin Ottó u. 29.
Bp. V. Váci u. 59.
Bp. VI. Népköztársaság u. 4.
Bp. VI. Lenin krt. 116.
Bp. VII. Rákóczi út. 6.
Bp. XVIII. Vöröshadsereg útja 155.
Bp. XIX. Vöröshadsereg útja 111.
Bp. XX. Prieszol I. u. 12–14.
Bp. XXI. Rákóczi F. u. 117.
Balatonföldvár, Felszabadulás u. 44.
Balatonalmádi, József Attila u. 1.
Balatonszárszó, Kossuth L. u. 15.
Tihanyrév
Debrecen, Vöröshadsereg útja 69.,

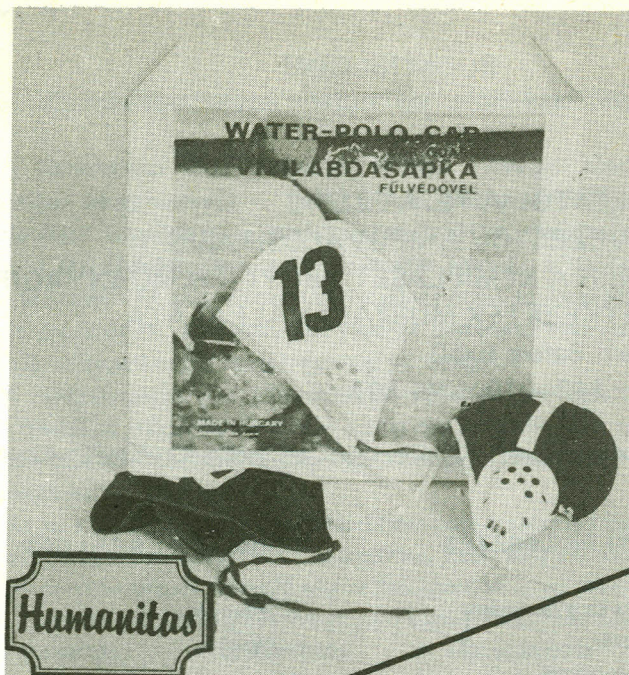
a TRIÁL-lal közös üzemeltetésű alábbi boltokban:
Szivárvány – TRIÁL Sportboltja V. Váci u. 26.

Vidéken:

Gyöngyösön a Gyöngyszöv áruházban
Hatvanban a Hatvan és Vidéke ÁFÉSZ Lakberendezési Áruházban
Egerben a Heves megyei IKV Sportboltjában
Kecskeméten az Alföld Áruházban
Dunaújvárosban a Skála Áruházban
Szolnokon az IDEÁL Kereskedelmi Vállalat Sportboltjában
Paksön a Paks és Vidéke ÁFÉSZ Sportboltjában
Egerben az Egri ÁFÉSZ Sportboltjában.

Közületektől megrendeléseket vesz fel a
TRIÁL Kereskedelmi Vállalat Sportraktárháza
Budapest, X. Mázsa u. 17–19.
Telefon 571–033, 572–366.





A FINA által elfogadott vízilabda sapkák gyártása.

Munkavédelmi eszközök, bőrdíszműáruk, kalauz- és vadásztáskák, munkavédelmi kesztyűk, kötények, karvédők, lábszárvédők, műszaki textiliák, gépkocsi és takaróponyvák, valamint korongok nagy választékát gyártjuk.

Ponyvákat méretre is készítünk.

Papírfeldolgozó üzemünkben szórólapok, prospektusok, különféle nyomtatványok készítését vállaljuk, valamint könyvkötészeti munkákat is.

**Humanitás Műszaki Textil- és Munkásvédelmi
Eszközöket Gyártó Ipari Szövetkezet**



**AZ ÖTLETTŐL A TERVEZÉSIG
A TERVEZÉSTŐL A MEGVALÓSÍTÁSIG
PARTNER A KEMIPLASZT VEGYI – és MŰANYAGIPARI
SZÖVETKEZETEK MŰSZAKI VÁLLALATA**

Budapest, Baross u. 80.

Telefon: 142-010, 136-897



MŰSZAKI FEJLESZTÉS

- gyártás és gyártmány fejlesztés
- formatervezés
- grafikai tervezés
- műszaki marketing szolgáltatás
- csomagolástechnikai szolgáltatás
- bemintázások
- kísérleti és 0 széria gyártás
- vácuumformázó szerszámok gyártása

SZERSZÁM ÉS CÉLGÉP

- tervezés
- gyártás

**POLIURETÁN ALKALMAZÁS
TECHNIKA**

- kemény és félkemény habok feldolgozása
- hang és hőszigetelés
- üregkitöltés
- elastomer forma – darabok gyártása

PLAY – COOP

Játékparti koordinációs társaság várja az új ötleteket.



MÓDOSÍTÁSOK

a „Vízilabdaszabályok anatómiája” című kiadvány szövegében

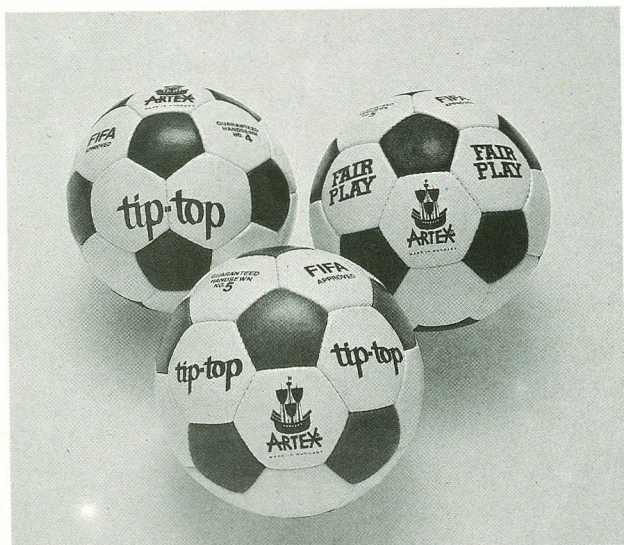
A Nemzetközi Úszó Szövetség (FINA) 1986-ban Madridban rendezett technikai kongresszusán – 1987. január 1-től érvényes hatállyal – számos módosítást fogadott el a vízilabdaszabályokban. Tekintettel azonban arra, hogy a szabálytalanságok megnyilvánulási formája évtizedek óta változatlan s az időnkénti szabályváltoztatások csak az értük kiszabandó büntetések mértékét módosítják, a szabálytalanságokat bemutató diaképek a módosítások után is, változatlanul a valós helyzetet ábrázolják.

A szabálytalanságok büntetésénél egyetlen lényeges változás történt, a „szándékos fröcskölés”, amely eddig egyszerű hibának számított, átkerült a „súlyos hibák” kategóriájába, s így az eddigi szabaddobás helyett a jövőben azonnali kiállítás a büntetése.

Az új szabálykönyv formai átalakítása során azonban nagymértékben változott az egyes szabálypontok számozása. Ezért az alantiakban közöljük a tanulmány szövegében szereplő régi szabálypontok új megfelelőjét, a közeljövőben megjelenő új szabálykönyvben való tájékozódás megkönnyítésére:

régi számozás	új számozás	régi számozás	új számozás
83.	80.	112.	107.
84.	81.	113.1.	108.1.
85.	109.	113.2.	108.2.
88.	84.	116.1.	111.1.
89.	85.	116.2.	111.2.
90.	86.	116.3.	törölve
103.	99.	118.2.	113.2.
111.	106.	126.2.	120.2.

Évente 1 millió sportlabdát
értékesítünk a világ
33 országába



**Export-
import**

igények kielégítése különféle
sportcikkekben:



ARTEX
Külkereskedelmi Váll.
1390 Bp., Münnich F. u. 31.

A kiadvány ára kettő tekercs diapozitívval együtt 130 Ft.